

İBNİ SİNA

HAYATI

- M.S. 980 yılında Buhara yakınlarında Afşana'da doğdu.
- 10 yaşında Kuran'ı Kerim'i ezberledi.
- İsmail adındaki bir zattan da Fıkıh ilmini öğrendi.
- Hekim ve filozofluğunun yanında devlet adamlığı da yaptı.
- Hemedan'da 1037 yılında öldü.

MİLLİYETİ MESELESİ

- Bazı bilginler onun Arap veya Acem olduğunu iddia etmektedirler.
- 1937 yılında Atatürk'ün isteği üzerine İbni Sina Kongresi toplanmış ve Türklüğü ispat edilmiştir.
- Şemsettin Günaltay da bizzat “Sina” adından yola çıkarak onun Türklüğünü ispatlamıştır.

İBNİ SİNA'DA TIP

ÇEVREYE YÖNELİK HİZMETLERİ

- İklim değışikliklerini birçok hastalığa sebep olduğunu ve bazı hastalıkların da mevsimsel olduğunu bildirmiştir.
- Dumanlı havanın boğazı tahriş ettiğini ve bronşiti oluşturduğunu göstermiştir.
- Sıtmanın bataklık ve durgun su bulunan yerlerde çok görüldüğünü söylemiştir.

KİŞİYE YÖNELİK SAĞLIK HİZMETLERİ

- Kişisel temizlik kurallarına uyulmanın çeşitli yollarla bulaşacak hastalıkları önlediğini göstermiştir.
- Cüzzam, uyuz, veba, kızıl, tüberküloz gibi hastalıkların bulaşıcı olduğunu, temasla geçtiğini söylemiştir.

BESLENME İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

- Şişmanlığın birçok hastalığa sebep olduğunu söylemiştir.
- Sebze yemeklerinin çoğunlukta olduğu perhiz listeleri hazırlamıştır.
- Yaşlıların tuzlu yemek, yağlı et, katı etli balık yememelerini tavsiye etmiştir.

TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ

- Hastalıkları tedavi etmek için bitkileri karıştırarak 760 çeşit ilaç yapmış ve kullanmıştır.
- Apse ve urları bugünkü cerrahi aletlere benzer kendisinin yaptığı bisturi ve penslerle boşaltmış ve çıkartmıştır.
- Romatizmal hastalıkların tedavisinde kaplıcaları tavsiye etmiştir.

ÇOCUK HEKİMLİĞİNDE İBNİ SİNA

- Çocuğun banyo suyu yazın ılık, kışın biraz sıcak olmalıdır.
- Uyumayan bebeklere afyon ve anason vermeyi tavsiye eder.
- Göbek bağı dört parmak yukarıdan kesilmeli ve zeytin yağına batırılmış bir keten bez ile örtülmelidir.

ÜROLOJİ AÇISINDAN İBNİ SİNA

- İbni Sina idrarı böbrek ve karaciğer hakkında bilgi verecek bir araç olarak ele alır.
- Bundan 10 asır öncesinin teknik imkanlarında idrar tetkiki yapmıştır.
- Yiyecek ve içeceklerin idrar yollarında taş oluşumuna neden olduğunu söylemiştir.

İBNİ SİNA ve PSİKIYATRİ

- Ruh, dimağın bir fonksiyonu olarak görmüştür.
- İçsalgı bezlerinin ve diğer organların çalışmaları ile sinir sistemi arasında bir ahengin bulunduğunu, bu ahengin bozulmasının ruh ve beden sağlığının bozulmasına neden olacağına işaret etmiştir.
- İbni Sina'nın telkin tedavisi de önemlidir.

KALP VE DAMAR ANATOMİSİ

- Kalbin iki boşluğu olduğunu söylemiş.
- Büyük atardamar sol boşluktan çıkar, kalındır ve çift tabakalıdır.
- Küçük atardamar sağ boşluktan çıkar, ince ve tek tabakalıdır.
- Gıdaların emilmesi için ince bağırsaklarda kıl gibi ince damarların bulunduğunu söylemiştir.

KALP ve DAMAR FİZYOLOJİSİ

- Kalp ve damar hareketleri gayri iradidir ve birbirinden farklıdır.
- Kan, damar cidarı hareketi ile dolaşır.
- Kalp bütün ruhi olaylarda, zevk, hüzn, korku gibi durumlarda şahsa göre değişmek üzere cevaplar verir.
- Kalp heyecanların hissedildiği bir organdır.

EMİLME OLAYI

Kilus arpa suyuna benzer, koyuca bir sıvıdır. Kıl gibi ince damarlardan emilen kilus dokulardan su alarak karaciğer ince damarlarından geçer. Bu sulanan kilus besin maddelerini de taşır.

NABIZ

- Damarların kendilerine göre hareketleridir.
- İbni Sina nabzın yaşa, mizaca, yüksekliğe, işe, yıkanmaya, gebeliğe, psikolojik hallere ve uykuya bağlı olarak değiştiğini söylemiştir.

UYKU HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

- Uyku beden gücünü pekiştirir, ruhi gücü rahatlatır.
- Uyku gece uyunmalı, sürekli ve derin olmalıdır. Gündüz uykusu iyi değildir.
- Aç karna uyunmamalıdır. Sindirim ilerlemeden de uyumak iyi olmaz.

TIPTAKİ DİĞER HİZMETLERİ

- İç hastalıkları, bedeni parmaklarla sertçe yoklayarak tespit etme metodu İbni Sina'ya aittir.
- Normal damar içi şırıngası ve buz torbası da onun icadıdır.
- Göz anatomisini oldukça enteresan olarak izah etti.

İBNİ SİNA'DA FİZİK

- Hareket, sürtünme, kuvvet, boşluk, sonsuzluk, ışık ve ısı hakkında bilgiler vermiştir.
- Fırlatılan cisimlerin hızlarının zamanla azalma nedenleri olarak “atmosferik sürtünme” olayından ilk defa bahsetmiş ve çok yeni bilgiler vermiştir.

İBNİ SİNA'DA KİMYA

- Kimyanın müstakil bir ilim dalı olması gerektiğinin ilk örneğini ortaya koymuştur.
- Çeşitli hastalıklar için ilaçların nasıl yapıldığını ve tedavi yöntemlerini ortaya koymuştur.
- Eserlerindeki düşünceleri yüzyıllarca batı tıp ve ilaç dünyasını etkilemiş vbe ışık tutmuştur.

İBNİ SİNA'DA MANTIK

- İbni Sina mantığı felsefe için gerekli ve zorunlu bir methal olarak görür.
- Mantık bir ilimdir ve felsefenin, hikmetin bir bölümüdür.
- İbni Sina öteki ilimlere nispetle mantığı bir alet olarak kabul eder.

İBNİ SİNA'DA FELSEFE

- Aristo'nun görüşlerine kıymet verdiği gibi Eflatun'un fikirlerini de dikkate almıştır.
- İbni Sina'nın sistemi meşşailiktir.
- İbni Sina din ile felsefeyi uzlaştırmada dini tercih eder. İnancın aklı tamamlayacağını açıklar.
- Ona göre peygamberler filozoflardan üstündür.

İBNİ SİNA'DA AHLAK

- Kötülüğün aslı insanın iradesinden değil, Vacib'ül-Vücüttan gelir.
- İnsan mutlu olmak için ruhunu temizlemeli, davranışlarını kontrol etmelidir.
- Yüce Allah insanlara iyiyi ve kötüyü seçmesi için cüzi irade vermiştir. İyiyi seçenden inayetini esirgemez

İBNİ SİNA ve TASAVVUF

- Olgunluk derecesine ulaşan ruhun en büyük sevinci tasavvuftur.
- Ona göre “Zahid”, “Abid”, Arif” olmak üzere üç çeşit insan vardır.
- İnsan aklı ve ibadetiyle manevi eylemlere yükselebilir. İbadete Allah layık olduğu için ibadet edilir.

İBNİ SİNA'DA MEAD ve RUH

- Beden öldükten sonra ruhun sonsuz olarak yaşayacağını kabul ediyor.
- Ona göre iyilik ve mutluluk cennettir, kötülük ve mutsuzluk cehennemdedir.
- Ruh madde değildir, idrak edici bir cevherdir.
- Ona göre ruh hudusle meydana gelir.

İBNİ SİNA'DA METAFİZİK

- Metafiziğin konusu varlıktır. Varlık kavramı umumi bir kavram olduğu için mevcut olan her varlığı içine alır.
- Üç türlü varlık vardır. Bizatihi mümkün, Zatı ile mümkün, Zatı ile Zaruri olan.

ALLAH'IN VARLIĞI

- 1) İbni Sina vacip ve mümkün tarifinden hareket ederek Allah'ın varlığını ispatlamıştır.
- Teselsül imkansızdır. Başlangıçcı olmayan nedenler dizisi saçmadır. Değişmeyen mutlak bir nedende durmak gerekir. Bu da Allah'tır.

İBNİ SİNA ve JEOLojİ

- Tabiattaki olayları Allah'a dayandırmıştır. Ancak herşeyin sebebini bulup izahını yapmaya çalışmıştır.
- Zelvlenin esas sebinin mađma tabakası olduđunu ilim dűnyasına o sunmuştur.
- “Jeoloji ilminin babası” űnvanına layık bir alimdir.